

Крістіна Василівна П'ятниця – студентка II курсу Сумської філії
Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий керівник: **Маргарита Леонідівна Коханська** – викладач
кафедри юридичних дисциплін Сумської філії Харківського
національного університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

ЗАСОБИ ДОСЯГНЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЦИВІЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА

Зважаючи на мету та завдання цивільного судочинства, досить важливою задачею в межах дослідження цього питання є встановлення критеріїв та засобів визначення ефективності цивільного судочинства.

Деякі країни розглядають як показник результативності відсоток рішень, скасованих після апеляції. Однак використання відсотка скасованих рішень як єдиного або навіть неодмінно важливого показника оцінювання якості судової діяльності визнається Консультативна рада європейських суддів неналежним.

Якість судової системи залежить від якості інфраструктури, що може бути виміряна за допомогою оцінки професійних здібностей представників юридичних професій (суддів, адвокатів та працівників судових органів), чия робота може бути виміряна лише порівняно зі стандартами права та судової або професійної практики та деонтології. Якісний підхід повинен скоріше стосуватися здатності системи відповідати потребі в правосудді згідно із загальними цілями правової системи (1).

Отже визначення та аналіз якісних показників ефективності цивільного судочинства є важливим завданням в рамках предмету дослідження.

Досліджуючи ефективності цивільного судочинства С. О. Короед визнав її результативністю цивільної процесуальної діяльності (5, с. 199) за умови швидкого, неупередженого, справедливого та правильного розгляду справ, що й полягає в реалізації завдання судочинства (4, с. 35).

М. С. Шакарян зазначає, що правосуддя характеризується доступністю, якщо суб'єктивні права та інтереси особи реально захищені судом, справа розглянута правильно та своєчасно, а ухвалені рішення повинні бути законним, обґрунтованим, мотивованим та справедливим (6).

Ефективність судочинства за позицією С. Ф. Демченка повинна характеризуватись певним ступенем реалізації функцій судочинства та дотриманням чинників ефективності. (1, с. 7). Автор вважає судовий процес ефективним, якщо забезпечено його доступність, а рішення суду є правосудними та ухваленим у розумні строки, а також виконуються (2, с. 11).

Результат судочинства також можна оцінити на індивідуальному рівні та в межах всієї судової системи. Загальний та суспільний результат оцінюється при аналізі великої сукупності таких індивідуальних результатів (3, с. 163). Погляд на ефективність системи правосуддя як на статистичний результат не відповідає ціннісному орієнтуванню правосуддя.

Підсумовуючи наведені положення, можна стверджувати, що, не зважаючи на кінцевий результат процесуальної діяльності, її зміст повинен характеризуватися засобами, направленими на утвердження верховенства права. Ефективністю характеризується судочинство, під час здійснення якого дотримано елементи права на справедливий суд, виконані завдання судочинства. Завдання у цьому сенсі – це спосіб досягнення мети, а процесуальні дії – засоби виконання завдань.

Отже завдання національного цивільного судочинства підлягають докладному аналізу та визначенню їх впливу на його ефективність.

Література

1. Висновок № 6 (2004) Консультативної ради європейських суддів до уваги Комітету Міністрів Ради Європи щодо справедливого суду в розумний строк та ролі судді в судових процесах з урахуванням альтернативних засобів вирішення спорів. Схвалено на 5 засіданні КРЕС (Страсбург, 22–24 листопада 2004 р.), документ № CCJE (2004), 6. URL:https://court.gov.ua/userfiles/visn6_2004.pdf
2. Демченко С. Ф. Теоретико-методологічні засади ефективності господарського судочинства : дис. ... д-ра юрид. наук : спец. 12.00.04 / Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва. К., 2010. 429 с.
3. Джавадов Х. А. Отдельные аспекты имплементации понятия «эффективность» в понятийно-категориальный аппарат гражданского процесса. Часопис Київського університету права. 2014. № 4. С. 133-137.
4. Короєд С. О. Ефективність цивільного судочинства: окремі проблеми теорії і практики : монографія. К. : «МП Леся», 2013. 224 с.
5. Короєд С. О. Теоретико-методологічні підходи до визначення ефективності цивільного судочинства. Держава і право : Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. Випуск 62. К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2013. С. 195-201.
6. Шакарян М. С. Проблемы доступности и эффективности правосудия в судах общей юрисдикции. Проблемы доступности и эффективности правосудия в арбитражном и гражданском судопроизводстве : Материалы Всероссийской научно-практической конференции, 31 января – 1 февраля 2001 г. М., 2001. С. 61-6. URL : <http://www.legist.ru/conf/Shakaryan.htm>